

## A ZÁRÓDOLGOZAT/SZAKDOLGOZAT/DIPLOMADOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

**Dolgozat címe: A katolikus iskolarendszer megújulása az ellenreformáció idején**

**A dolgozatot készítő hallgató neve: Péter Mónika**

Tanító BA, Levelező tagozat

Neveléstudományi Intézet

*Belső témavezető:* Dr. Belovári Anita, adjunktus, MATE Kaposvári Campus

A katolikus egyház szerepe a neveléstörténetben a reformáció és ellenreformáció idején máig hatóan fontos vizsgálatok tárgya lehet a didaktika fejlődésében. A tridenti zsinatnak, az ott meghozott teológiai tárgyú rendelkezések nevelésre gyakorolt hatásának, és a jezsuita rend iskolaszervező tevékenységének bemutatása és elemzése áll dolgozatom középpontjában. Ezekkel kapcsolatban kitérek a szakdolgozat első részében a téma fogalmainak pontosítására: az ellenreformáció és a katolikus megújulás fogalmi kérdéseire, valamint a barokk korstílus művelődéstörténeti összefüggéseire, és a témával foglalkozó legfontosabb szakirodalmat is áttekintem.

A szakdolgozat második részében tárgyalom részletesen a tridenti zsinat körülményeit, a zsinati döntések gyakorlati megvalósulását, illetve hatását a katolikus iskolarendszerre. Mindezzel kapcsolatban részletezem a katolikus iskolarendszer jellemzőit a tridenti zsinatot megelőzően annak érdekében, hogy jól kivehetők legyenek a korszak didaktikai változásai. Ezt követően a harmadik részben részletesen kifejtem a jezsuita rend történeti jelentőségét a korszak neveléstörténetében elemezve az iskolák alapításának körülményei mellett a *Ratio Studiorum*, azaz a jezsuita rend központi tantervének jellemzőit. Ebben a részben tárgyalom Loyolai Szent Ignác, a jezsuita rend alapítójának életét, illetve a rendalapítás körülményeit is.

Szakdolgozatom negyedik része a magyar katolikus oktatástörténet 16-17. századi jellemzőit részletezi. E tárgykörben elemzem Oláh Miklós érsek munkásságát, aki hazánkban először támogatta a jezsuita rendet abban, hogy iskolát alapíthasson, valamint az ő érdeme az is, hogy Magyarországon a 16. században megjelent egy új iskolatípus az alsóbb néprétegekből származó gyermekek oktatásának céljából: a *népiskola*. Ezt követően részletesen tárgyalom Pázmány Péter érsek jelentőségét a barokk kori iskolarendszer megújulásában, azaz az

intézmények alapításában és a modern nevelési elvek kidolgozásában játszott szerepét. A dolgozat negyedik részének záró szakasza a 16-17. századi magyarországi katolikus iskolák jellemzőit – tananyag-rendszerét, az intézmények számát, a fenntartói hálózatot – tárgyalja részletesen.

Kijelenthető, hogy a 16-17. század jelentős fordulópont az iskolatörténetben, nemcsak a felekezeti küzdelmek kialakulása, elmélyülése, és a középkori társadalmi szerkezetre épülő iskolarendszer megszűnése miatt, hanem hazánkban azért is, mert az ország három részre szakadásának okán a nem éppen kedvező politikai-felekezeti és hadászati keretek között kellett a magyar katolikus egyháznak felépítenie egy működő oktatási intézményrendszert.